

*Лень В.В.,
помічник прокурора
Шевченківського району
м. Запоріжжя*

ВЛАДА ТА КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ: ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ

Після проголошення незалежності України проводиться робота по прийняттю національного законодавства, а також і вдосконалення чинного, зокрема нового Кримінального кодексу (далі - КК України), яке відповідає б реаліям сьогодення.

В кожній цивілізованій країні чинне законодавство відповідає потребам його суспільства.

А показники свідчать, що злочинність в Україні не зменшується, прогресує її латентна спрямованість. За 13 років незалежності з'явилося багато нових видів злочинних діянь, значно зросли прояви корумпованості державних службовців. Так, на сучасному, принципово новому етапі соціально-економічного, політичного та державного розвитку України, злочинні діяння державних службовців стали реальним загрозовою щодо побудови правової демократичної держави.

Ситуація, яка склалася в Україні, вимагає вдосконалення чинного законодавства, що має відповідати нагальним потребам суспільного життя.

На жаль нове кримінальне законодавство містить багато архаїзмів, прогалин, неточностей та протиріч. Практично це не лише ускладнює, а навіть виключає можливість застосування закону.

Це призводить до порушення законодавства про недоторканість особи, соціально-економічних, політичних, особистих прав і свобод громадян, захисту їхньої честі і гідності. Сприяє проникненню корумпованості в державну, кооперативну, приватну сферу та різні галузі виробництва - в сукупності дає уявлення про це небезпечне явище як силу, що піднімає підвалники державності України. Про рішучу боротьбу з цим негативним явищем, неодноразово наголошували новообрані Президент та прем'єр-міністр України [1].

Сучасний ріст злочинних діянь серед посадових осіб породжує у громадян неввіру до державних інституцій, до нових економічних реформ. Це серйозно шкодить і залученню в економіку України іноземних інвестицій.

Проблеми цього питання, свого часу відзначав і доктор юридичних наук П.С. Микшич вказує: "Значна розповсюдженість цих злочинів, корумпованість багатьох ланок державних структур вимагає значного вдосконалення законодавства та прийняття більш суворих заходів боротьби з дуже різноманітними злочинами з боку посадових осіб" [2]. Цей висновок професора є вкрай актуальним і на сьогодні.

Новий КК України та інше галузеве національне законодавство не в повній мірі відображають зміни, які відбуваються в дійсності у суспільстві.

Тому ми вважаємо, що Розділ XVII Злочини у сфері службової діяльності Особливої частини КК України з необхідно доповнити окремим статтею і такого змісту.

Стаття. Приховування або відмова від пред'явлення офіційних документів

Навмисне приховування або відмова від пред'явлення посадовою особою, яка працює чи служить на підприємстві, установі, організації, незалежно від форм власності і умов господарювання, офіційних документів про державну, службову чи господарчу діяльність працівників органів прокуратури, внутрішніх справ, безпеки, податкової адміністрації, суду, фінансових та інших контролюючих органів, -

карється вступними роботами на строк до одного року або штрафом від тридцяти до п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права займати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до двох років.

Ті ж діяння, вчинені особою, яка раніше була засуджена за такий злочин або за попередньою змовою групою осіб, або якщо це призвело до заподіяння тяжких наслідків державним або суспільним інтересам, -

карається вираженнями роботами на строк до двох років, або штрафом від п'ятидесяти до шестидесяти п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з позбавленням права займати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Зазначена кримінально-правова норма, ми вважаємо повинна встановлювати відповідальність за протидію законній діяльності правоохоронних і контролюючих органів, яка виражається в присвоєнні або неперед'явленні для перевірки офіційних документів.

Офіційними документами, треба визнати документи, що засвідчують факти і події, які мають правове значення, належно оформлені і які містять необхідні реквізити установи, або організації, незалежно від форм власності, умов господарювання та підписані відповідними посадовими особами.

Загальною ознакою офіційних документів не обійшло вважати те, що вони можуть породжувати для осіб, які їх використовувать певні юридичні наслідки. Зміст зазначених документів стосується питань державності, службової та господарчої діяльності.

Присвоєння офіційних документів можуть бути в будь-яких формах від утожно важених робітників правоохоронних і контролюючих органів, від реальної можливості негайно надати їх для перевірки (неправдиве повідомлення про відсутність документів, їх вкрадення, втрату, знищення тощо).

Під відмовою від пред'явлення зазначених документів слід розуміти не тільки виражену в словесній формі, відкрито неповагу законній вимозі представника правоохоронних чи контролюючих органів, але й різні дії, які свідчать про небажання виконати його розпорядження (демонстративне ігнорування вимог посадової особи, необґрунтовані посилаєння на зайнятість тощо).

Конфіденційний характер інформації, який відноситься до діяльності, що перевіряється не може служити підставою по відмові в предоставленні документації, яка необхідна для вирішення матеріалів та розслідування кримінальних справ.

Право на здійснення зазначеної діяльності мають представники органів прокуратури, внутрішніх справ, безпеки, податкової адміністрації, суду, фінансових та інших контролюючих органів.

Суб'єктом злочину може бути як приватна особа, так і посадова, яка досягла 16-річного віку та працює на даному підприємстві, установі чи організації і який в силу виконуваних нею службових обов'язків або спеціального доручення довірені офіційні документи.

Відмова від пред'явлення офіційних документів, які містять таємні відомості, працівнику правоохоронного чи контролюючого органу у зв'язку з відсутністю у останнього оформленого в установленому порядку допуску до таких відомостей, не тягне за собою кримінальної відповідальності по зазначеній статті.

Обставинами, що обтяжують присвоєння або відмову від пред'явлення офіційних документів є: дії вчинені особою, яка раніше була засуджена за такий злочин; вчинення таких дій за попередньою змовою групою осіб або якщо такі дії призвели до заподіяння тяжких наслідків державним або суспільним інтересам.

Враховуючи, що злочини у сфері службової діяльності належать до таких, які представляють найбільшу суспільну небезпеку, тому на наш погляд зазначена кримінально-правова норма буде адекватною протидією з боку держави, її правоохоронних і контролюючих органів в боротьбі зі злочинними проявами серед службових осіб, корупцією і в цілому злочинністю.

ЛІТЕРАТУРА:

1. МІГ. - № 5 (53). - 5 лютого 2005. - С. 1.
2. Концепція розвитку законодавства України: Матеріали науково-практичної конференції. - К.: Інститут законодавства ВРУ, 1996. - С. 507.
3. Науково-практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 року. / За ред. М.І. Мельникова, М.І. Харченко. - К.: Кантон, А.С.К., 2001. - С. 908.